

RAE VALLAVOLIKOGU

RAE VALLAVALITSUS



RAE VALLA EELARVESTRAATEEGIA

AASTATEKS 2020 - 2024

Jüri 2019

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
SOTSIAALMAJANDUSLIKU KESKKONNA ANALÜÜS JA PROGNOOS	4
TULUBAASI ÜLEVAADE JA PROGNOOS.....	12
PÕHITEGEVUSE KULUDE JA TULEMI PROGNOOS.....	14
INVESTEERIMISTEGEVUSE PROGNOOS.....	16
EELARVE TULEM, LIKVIIDSED VARAD JA KOHUSTUSED	22
FINANTSDISTIPLIIN.....	23

Joonised

Joonis 1. Rahvastiku osakaalude muutused maakonniti. (Allikas: Statistikaamet)	6
Joonis 2. Elanike arv vallas 2010-2019, seisuga 01.01. (Allikas: Rahvastikuregister)	7
Joonis 3. Rahvastiku arvu muutus komponentide lõikes seisuga 01.01 (Allikas: Rahvastikuregister)	8
Joonis 4. Füüsilise isiku tulumaksu laekumine, elanike ja maksumaksjate arv 2007-2018 (Allikas: Rae Vallavalitsus).....	8
Joonis 5. Rae valla palgatöötaja kuu keskmine brutotulu (Allikas: Statistikaamet)	9
Joonis 6. Töötute arv Rae vallas (Allikas: Eesti Töötukassa)	10
Joonis 7. Rahvastiku vanuseline struktuur seisuga 01.01.2019 (Allikas: Rahvastikuregister)	11
Joonis 8. Tulude struktuur aastatel 2017 – 2024 (Allikas: Rae Vallavalitsus).	14

Tabelid

Tabel 1. Majanduskasvu prognoos 2019-2023 (%)	4
Tabel 2. Keskmise palga prognoos 2019-2023.....	5
Tabel 3. Elanike arvu muutused Harjumaa omavalitsustes	6
Tabel 4. Tulumaksu laekumise ülevaade ja prognoos	12
Tabel 5. Põhitegevuse tulemi kujunemine	15
Tabel 6. Investeeringute kava	16
Tabel 7. Teehoiuinvesteeringute kava	17
Tabel 8. Põhivara müükide prognoos.....	21
Tabel 9. Saadavad sihtfinantseeringud	22
Tabel 10. Intressikulud.....	22
Tabel 11. Rahavood	23
Tabel 12. Finantsdistsipliini täitmise näitajad.....	23

SISSEJUHATUS

Kohaliku omavalitsuse esindus- ja võimuorganite kohaliku elu eduka korraldamise eelduseks on kohaliku omavalitsuse arengukava, millega luuakse laiapõhjaline strateegiline raamistik valla tuleviku kujundamiseks ja selle elluviimise tarvis ressursside paigutamiseks. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 (Arengukava) sätestab, et valla peab olema arengukava, mis on omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmärgid määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse, kultuurilise ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37¹ sätestab, et arengukava osa või sellega seotud iseseisev dokument on eelarvestrateegia, mille nõuded on määratud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses. Rae valla põhimääruse § 61 lõikes 2 määratakse, et eelarvestrateegia on arengukavaga seotud iseseisev dokument.

Eelarvestrateegia on selgitustega finantsplaan, olles aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ja investeeringuteks toetuse taotlemisel.

Seaduse tasandil ei ole eelarvestrateegiale kehtestatud väga detailseid nõudeid. Sisuliselt ütleb seadus, et kohaliku omavalitsuse eelarvestrateegia peab:

- kirjeldama arengukavas nimetatud eesmärkide finantseerimist;
- hõlmama koostamise aastal vähemalt nelja järgnevat aastat;
- sisaldama majanduskeskkonna analüüsi ja prognoosi;
- andma ülevaate seadusega nõutavas detailsuses eelneva aasta tegelikest, jooksva aastal kavandatud (oodatavatest) ja järgnevateks aastateks prognoositud (kavandatud) sissetulekutest ja väljaminekutest;
- esitama kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse eelneva aasta tegeliku ning jooksvaks ja järgnevateks aastateks prognoositavad põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse suurused;
- sisaldama muud olulist finantsinformatsiooni.

Käesoleva Rae valla eelarvestrateegia eesmärk on tagada eelarvepoliitika jätkusuutlikkus ning viia kehtiva arengukava eesmärgid kooskõlla valla reaalsete rahaliste võimalustega selle elluviimiseks.

Eelarvestrateegia eelnõu koostab vallavalitsus ja esitab selle kinnitamiseks vallavolikogule. Eelarvestrateegia eelnõu menetlemisel osalevad kõik volikogu komisjonid keskendudes oma tegevusvaldkonnale. Komisjonid esitavad oma ettepanekud eelarvestrateegia kohta juhtivkomisjonile valla põhimääruses sätestatud korras.

Kõik näitajad on eelarvestrateegia tabelites toodud eurodes kui pole kirjas teisiti.

Eelarvestrateegiat arutatakse volikogus vähemalt kahel lugemisel ja see peab enne kinnitamist olema avalikult kättesaadav vähemalt kolm nädalat.

SOTSIAALMAJANDUSLIKU KESKKONNA ANALÜÜS JA PROGNOOS

... tuginevad Rahandusministeeriumi suvisele majandusprognoosile, mis avaldatakse hiljemalt septembri alguses.

Eesti majanduskasv oli 2017. ja 2018. aastal kiirem kui varem arvatud, vastavalt 5,7% ja 4,8%. Kiire kasv jätkus ka 2019. aasta esimeses pooles, kuid järgnevate kvartalite jooksul aeglustub kasv arvatavasti oluliselt. Selle taga on rahvusvahelise kaubanduse aeglustumine ning süvenev majanduspoliitiline ebakindlus, mis paratamatult jõuab varem või hiljem ka meie majandusse.

2019. aasta kasv aga kujuneb pigem kiiremaks kui varasemates prognoosides, kuna Eesti eksport on kasvanud endiselt kenasti vaatamata kiire palgatõusu jätkumisele. 2019. aasta esimesel poolel kasvas kaupade ja teenuste eksport 4,4% ehk oli võrreldav mulluse kasvuga.

Tabel 1. Majanduskasvu prognoos 2019-2023 (%)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
SKP reaalkasv	4,8	3,3	2,2	2,6	2,5	2,3
SKP nominaalkasv	9,5	6,8	5,1	5,2	5,0	4,6
SKP jooksevhindades (mld €)	26,0	27,8	29,2	30,7	32,3	33,7

2020. aastaks ootavad erinevad majandusprognoose koostavad institutsioonid majanduskasvu aeglustumist ning selle aasta jooksul on prognoose järk-järgult ka langetatud. Suve jooksul avaldatud prognoosid jäävad 2,1%-2,5% vahemikku ning rahandusministeeriumi ootus jääb selle vahemiku alumisse otsa.

2019. aasta esimese poolaasta investeeringute kasv osutus väga kiireks. Kasvuks kujunes koguni 21% ja seda vaatamata valitsussektori investeeringute vähenemisele. Aasta esimeses pooles aset leidnud ettevõtete investeeringute kasvu järsk kiirenemine võib praeguses majanduskonjunkturis jääda siiski ajutiseks ja järgmistel kvartalitel jäävad kasvud ilmselt tagasihoidlikuks. Seega võib investeeringute kasv pärast olulist kiirenemist sellel aastal jääda 2020. aastal taas tagasihoidlikuks, kuna valitsussektori investeeringud ei tarvitse järgmisel aastal üldse kasvada ja uute eluasemete turg on rahunemas. Valitsussektori investeeringute kasvu kiirenemine sõltub uue perioodi ELi rahade rakendamise kiirusest, mis praeguseks ei ole veel selge.

Eratarbimise kasv on viimased kaheksa aastat olnud kiire, keskmiselt 4% aastas. Samas on palgatulu ostujõud kasvanud veelgi kiiremini, üle 6%, mis on selgelt ületanud nende aastate majanduskasvu. Tarbimise kasvutempo jääb aga järgnevatel aastatel harjumuspärasest oluliselt madalamaks. Üheks põhjuseks on siin palgakasvu pidurdumine, mis on seni soodsa konjunkturi ja kiire majanduskasvu taustal edasi lükkunud. Järgnevate kvartalite jooksul peaks aga majanduskasv ebasoodsa väliskeskkonna tõttu oluliselt aeglustuma, mis piirab palgakasvu võimalusi. Tarbija seisukohast on aga positiivne, et mõõdukama majanduskasvuga käib kaasas ka aeglasem hinnatõus. Kui aastatel 2017–2018 lõi tarbijahindade tõus 3,4% palgatõusust ära, siis järgnevatel aastatel saab raha ostujõu nõrgenemine olema vaid veidi üle 2%.

Aastatel 2020-2021 ulatub inflatsioon vastavalt 2,2%ni ja 2,1%ni. Tulevikutehingute kohaselt võib oodata naftahindade mõningat langust järgmisel aastal, samas biolisandi osakaalu suurendamine kergitab diislikütuse maksumust. Lisaks on arvestatud elektri börsihinna järk-järgulise langusega pikaajalise keskmise taseme lähedale. Tuginedes hinnaootustele, peaksid energiahinnad 2020. aastal kergelt alanema. Suuremal määral kergitavad tarbijahindu teenuste ning toidu kallinemine. Prognoosiperioodi lõpuaastatel aeglustub inflatsioon mõnevõrra tagasihoidlikuma majanduskasvu ja pidurduva palgakasvu tulemusena.

Vähenev tööealine rahvastik ning suhteliselt madalale tasemele langenud tööpuudus on viinud olukorrani, kus ettevõtetel on üha raskem leida uusi töötajaid. Nii ehituses kui ka teeninduses on tööjõupuudus teravaim äritegevust takistav tegur, kuid jaheneva majanduskonjunktuuri tingimustes on selle olulisus vähenemas.

Kõrge tööjõu nõudlus ning kerkinud palgataseme tõttu on Eesti rändesaldo pöördunud positiivseks ehk sisseränne on väljarändest suurem alates 2015. aastast. Lisaks on viimasel kahel aastal oluliselt suurenenud sisseränne kolmandatest ehk mitte-EL riikidest. PPA andmetel on meil hetkel ligikaudu 18 tuhat lühiajalist töötajat. 2020. aastal hõive kasv sisuliselt peatub tööjõupiirangute tõttu ning pöördub langusesse alates 2022. aastast.

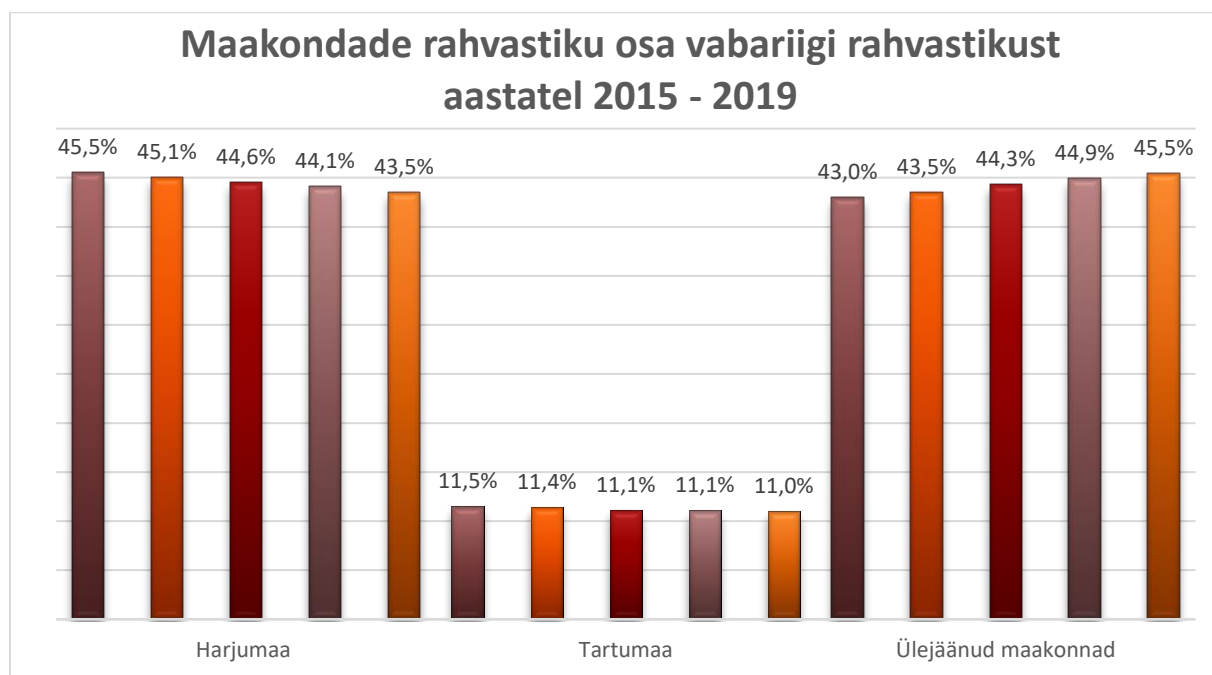
Tegevusalade löikes on palgakasv jätkuvalt laiapõhjaline. Üle keskmise kiirena püsib palgakasv ka valitsemissektoris. Kuigi eelarve olukord on pingeline, on valitsus leidnud lisaraha töötasu tõstmiseks riigi jaoks olulistel ametikohtadel. Selle tulemusena on haridussektori keskmine palga tase lähenemas majanduse keskmise omale.

Tabel 2. Keskmise palga prognoos 2019-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Keskmine palk (eurot)	1 310	1 404	1 484	1 560	1 638	1 719
Keskmise palga nominaalkasv (%)		7,2	5,7	5,2	5,1	4,9

Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi kokkuvõttena võib öelda, et majanduskasvu aeglustumine vähendab tarbijahindade tõusu, pidurdab palgakasvu ja langetab inflatsiooni riiklikul tasandil. Kohaliku omavalitsuse tulude põhiosa, tulumaksueraldiste laekumise summat see kõik, Rae valla kontekstis, oluliselt ei mõjuta. Põhjusteks jätkuvalt suur elanikkonna, sh maksumaksjate kasv ja palgatõus. Rae valla elanikkonna muutuseid ja selle põhjuseid käsitletakse järgnevalt. Rae valla maksumaksjate palgatõus on seni olnud vabariigi palgatõusust kiirem, aastate 2020 – 2023 palgatõusud on käesoleva eelarvestrateegia arvutustes kavandatud konservatiivselt isegi Rahandusministeeriumi palgatõusu prognoosist veidi väiksemana.

Rahvastiku paiknemise muutustest maakonniti annab ülevaate järgnev joonis 1. Rahvastiku osakaal kasvab ainult Harjumaal ja Tartumaal, kõikide ülejäänud maakondade osakaal väheneb.



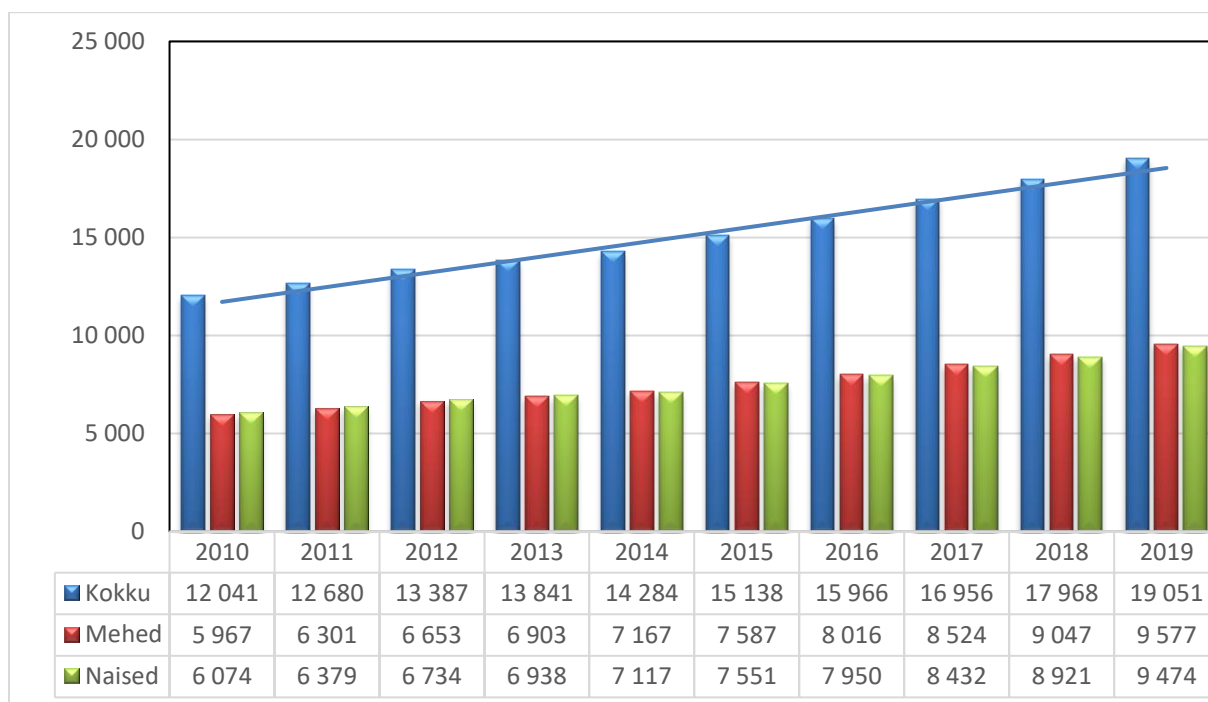
Joonis 1. Rahvastiku osakaalude muutused maakonniti. (Allikas: Statistikaamet)

Kasvava elanikkonnaga Harju maakonna omavalitsuste rahvastiku muutused viimase aastaga on tabelis 3. Kõige kiirem elanikkonna kasvutempo on Rae vallas.

Tabel 3. Elanike arvu muutused Harjumaa omavalitsustes

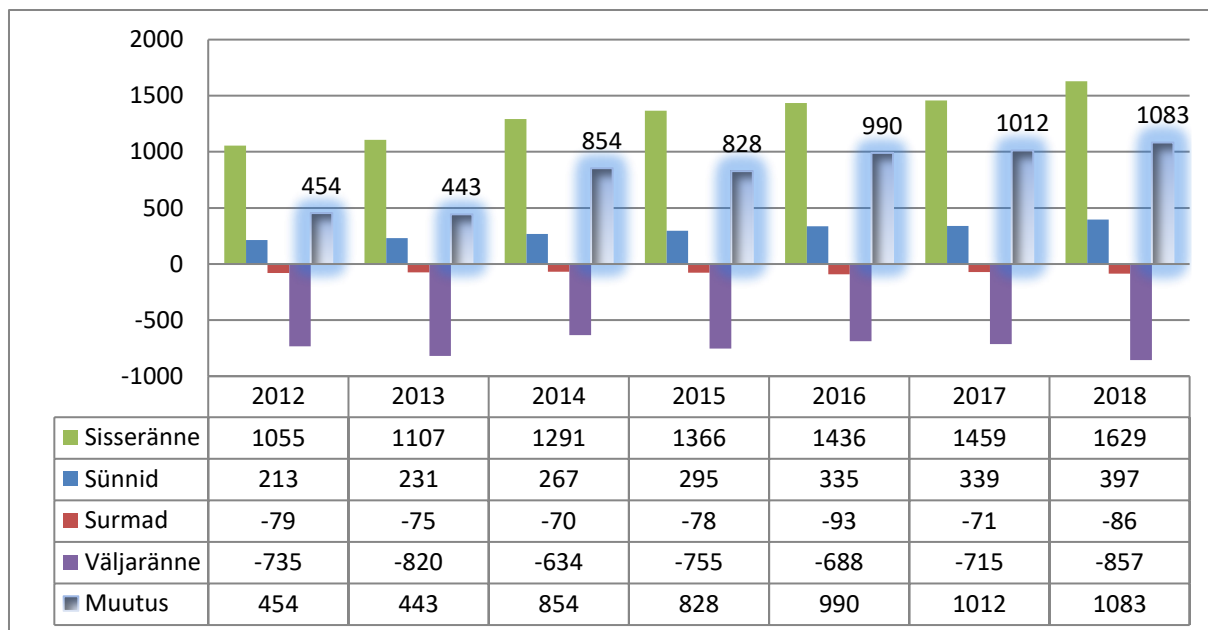
KOV	01.01.2019	01.01.2018	muutus	%
Tallinn	453 033	448 758	4 275	1,0%
Saue vald	22 304	21 711	593	2,7%
Viimsi vald	20 360	19 784	576	2,9%
Rae vald	19 053	17 968	1 085	6,0%
Maardu linn	15 981	15 722	259	1,6%
Harku vald	14 932	14 356	576	4,0%
Lääne-Harju vald	12 865	12 881	-16	-0,1%
Saku vald	10 206	9 864	342	3,5%
Keila linn	10 087	9 956	131	1,3%
Kose vald	7 223	7 196	27	0,4%
Jõelähtme vald	6 612	6 424	188	2,9%
Kuusalu vald	6 521	6 547	-26	-0,4%
Anija vald	6 291	6 286	5	0,1%
Kiili vald	5 461	5 302	159	3,0%
Raasiku vald	5 065	5 050	15	0,3%
Loksa linn	2 681	2 663	18	0,7%
Harjumaa kokku	618 675	610 468	8 207	

Rae valla soodne asend Eesti kasvukeskuse Tallinna kõrval, logistiliselt hea kättesaadavus, intensiivne arendustegevus ja valla haldusvõimekus on mõjutanud positiivselt elanike sissetõnnet peamiselt Tallinnast, kuid ka kaugematest kohalikest omavalitsustest. Aasta-aastalt on suurenenud valla elanike arv. Viimase kümne aasta jooksul on elanike arv peaaegu kahekordistunud. Elanike arvu kasv on olnud alates 2006. aastast 5,6 – 9,8% aastas, suurim suhteline kasv oli 2007. aastal – 9,8%. Kui aastatel 2012 ja 2013 oli elanike juurdekasv keskmiselt 449 inimest aastas, siis 2014.a. kasvas elanikkond 854 inimese võrra, 2015.a. oli kasv 828, 2016.a. oli kasv 990, 2017.a. oli kasv 1012 ja 2018.a. oli kasv 1 083. 01. jaanuaril 2019 oli Rae vallas registreeritud 19 051 elanikku (vt. joonis 2), 1.septembril 2019 aga juba 19 691 elanikku, st elanike arv kasvab sarnases tempos 2018.aastaga.

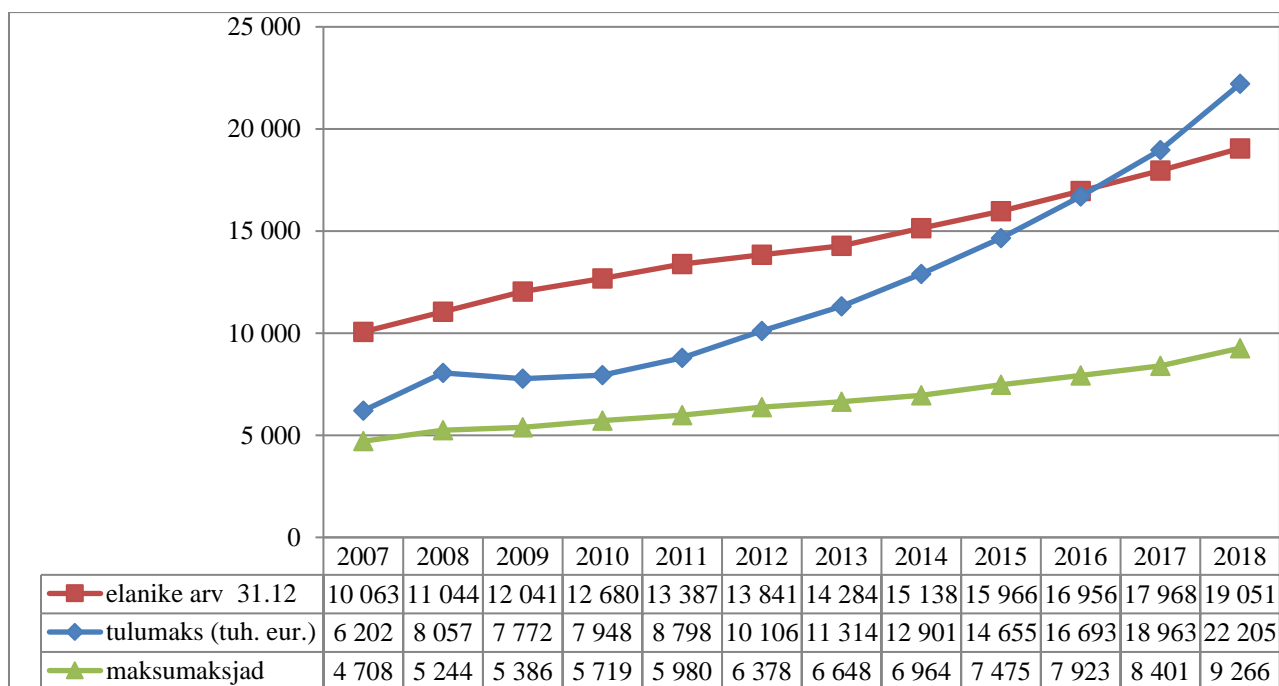


Joonis 2. Elanike arv vallas 2010-2019, seisuga 01.01. (Allikas: Rahvastikuregister)

Joonisel 3 on esitatud elanikkonna muutused komponentide kaupa. On näha, et jõudsalt kasvavad nii sissetõnne kui sündid.



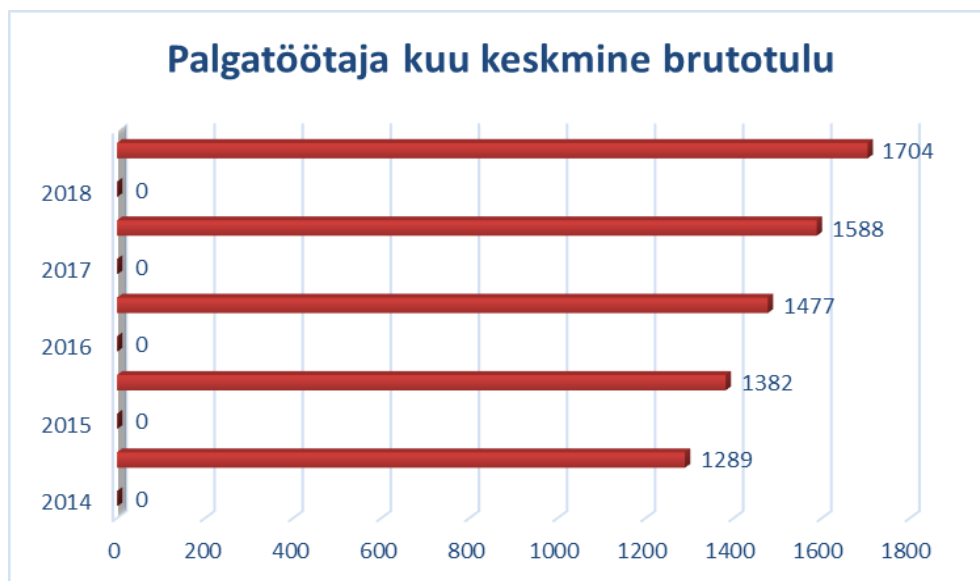
Joonis 3. Rahvastiku arvu muutus komponentide lõikes seisuga 01.01 (Allikas: Rahvastikuregister)



Joonis 4. Füüsilise isiku tulumaksu laekumine, elanike ja maksumaksjate arv 2007-2018 (Allikas: Rae Vallavalitsus)

Joonisel 4 kajastatakse maksumaksjate ja elanike arvu ja laekunud tulumaksueraldiste arenguid.

Rahvastiku, täpsemalt maksumaksjate brutotuludest (vt. joonis 5) moodustuvad vallale laekuvad tulumaksueraldised.



Joonis 5. Rae valla palgatöötaja kuu keskmine brutotulu (Allikas: Statistikaamet)

Väljamaksete mahu järgi on peamised Rae valla elanikele tulused andvad organisatsioonid hüvitisi maksvad riigiasutused; palgalist tulu andvatest organisatsioonidest on suurim töandja kohapeal Rae Vallavalitsus koos allasutustega.

Hendrikson&Ko on koostanud 2018. aastal Rae valla tellimisel Liikuvusuuringu, mille raames koostati pendelrände- ja funktsionaalanalüüs.

Rae valla elanikest on pendelrändajateks ca 25-30% kogu elanikkonnast, kes igapäevaselt liiguvad tööle - kooli väljaspoole valda. Enamus pendelrändajatest on Peetri piirkonnast ja Jürist. Rae valla inimeste töökohad Liikuvusuuringu alusel on ootuspäraselt Tallinn, teistesse omavalitsustesse rändab tsooniti 7-11% elanikest. Tallinnasse suunduvad elanikud populaarsuse järjekorras: Kesklinna, Ülemistele, Kristiine-Mustamäe piirkonda ja Põhja-Tallinnasse.

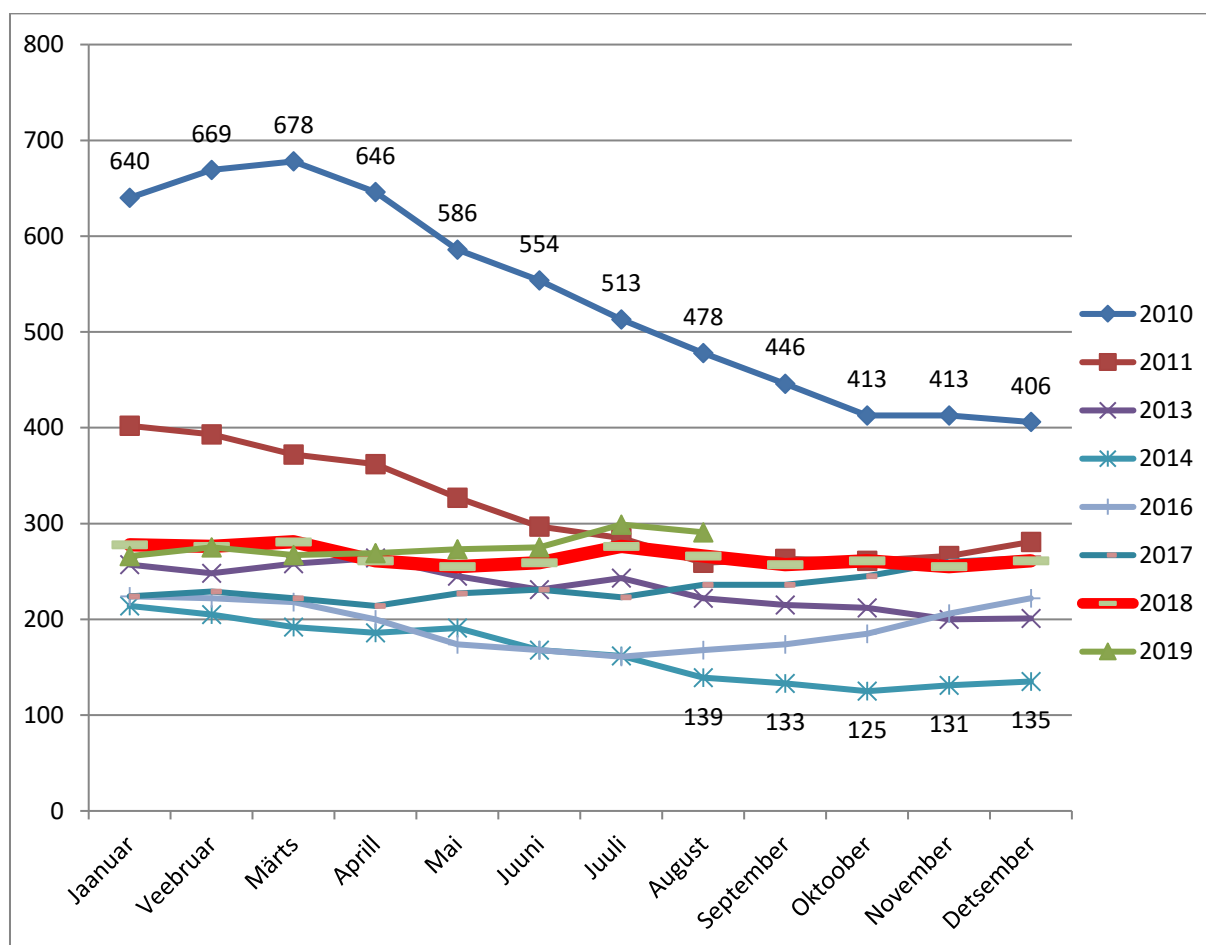
Rae vald on ka ise pendelrändajate sihtkohaks. Peamiseks sihtkohaks on Peetri piirkond ja Jüri, kus asuvad ka suuremad tehnopargid. Piirkonniti on sisserändajate suhe laias laastus 60% Tallinnast, 40% teistest omavalitsustest. Teistest Harjumaa omavalitsustest toimub sisseränne omakorda 60% läänesuunalt ja 40% idasuunalt.

Rae põhjapiirkonna töökohad koonduvad piki Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maanteed kulgevasse ettevõtlustsooni kuni Jüri alevikuni (Mõigu, Rae ja Jüri tehnopargid) ning Tallinnaga piirnevatele aladele Soodevahe külas. Ettevõtlusprofiili järgi on Rae vallas kontoritöökohti vähe, antud elualade esindajad pigem vallasiseselt rakendust ei leia ning suunduvad Tallinnasse. Tallinna läheduses on pigem laopinnad väiksemate büroo osadega, nõ „stock office“ tüüpi hoonestus, Jüri alevikule lähemal pigem tootmisega või logistikaga tegelevad suuremad ettevõtted.

Rae vallas on registreeritud ca 2000 ettevõtet, nende seas ka suuri töandjaid (50-249 töötajaga 46 ettevõtet ning üle 250 töötajaga 7 ettevõtet). Majanduslikult aktiivsed ettevõtted tegutsevad enim: hulgi- ja jaekaubanduses (sh mootorsõidukite remont)

23%, kutse/teadus/tehnikaalane tegevuses 14%, ehituses 13%, töötlevas tööstuses 7,5%, veonduses/laonduses 7%.

Seoses majanduslangusega suurenes tõusvas joones alates 2009. aasta algusest töötus kogu riigis. Kuigi Rae valla tööhõive on varasematel aastatel olnud kõrge, mõjus majanduskriis ka siinsetele elanikele. Registreeritud töötute arv jõudis 2010. aasta märtsis oma maksimumini, s.o. 678 inimeseni (vt. joonis 6). Kuna tööga hõivatud on Rae vallas jagunenud paljude erinevate ettevõtete vahel, mis maandas majanduslanguse situatsioonis riske paljude inimeste üheaegseks töötuks jäämiseks, siis jäi Rae valla töötuse protsent siiski madalamaks kui näiteks Tallinnas.



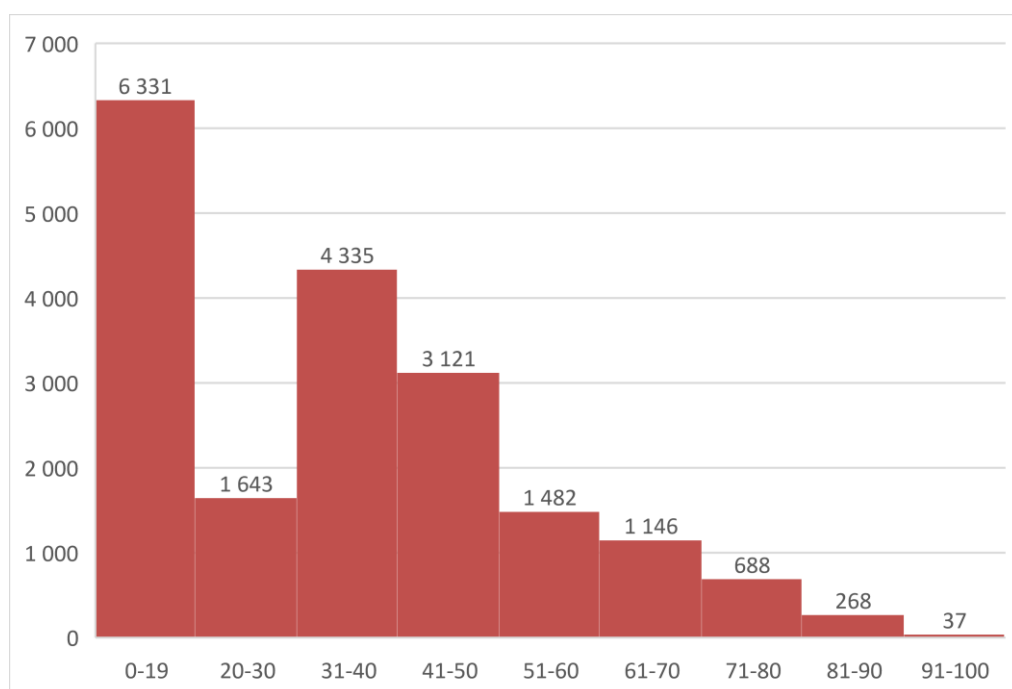
Joonis 6. Töötute arv Rae vallas (Allikas: Eesti Töötukassa)

Tööstuse areng vallas on kohalike oludega sotsiaalses mõttes väheseotud. Rae valla ettevõtlusalad ei ole loodetud määral kohalikele elanikele tööhõivet pakkunud ning vallas tegutsevates tootmisettevõtetes töötavatest inimestest moodustavad suure osa Tallinna ning teiste ümberkaudsete valdade elanikud.

Selleks, et tagada elanike tööhõive, tuleb jätkuvalt toetada kohtadel eeldusi ettevõtluse arenguks ning soodustada koostööd ja aktiivset eluviisi erinevate huvigruppide ja kohaliku omavalitsuse vahel. Rae vald on omalt poolt selleks astunud mitmeid samme. Toetatakse põllumajandusliku tootmise säilimist, pakutakse munitsipaalomandis

olevat vaba maad keskkonnasõbraliku ettevõtluse arendamiseks, toetatakse elukestvat õpet, täiskasvanute ümberõppe korraldamist, kutse- ja karjäärinõustamist. Valla arengukava näeb ette äri- ja tootmiskaude edasise arendamise magistraalteede liitumispunkti, Jüri alevikku ning selle kõrval asuvatele aladele. Tootmise arendamist kavandatakse samuti Soodevahe küla tööstuspiirkonda. Valla lõunaosas on äri- ja tootmiskaude planeeritud vaid Vaida aleviku ümbrusesse.

Kõrgendatud tähelepanu tuleb Rae vallas pöörata sotsiaalse taristu arendamisele. Rae vallale on see tänases olukorras keeruline väljakutse, sest vanusegrupp 0-19 moodustas seisuga 01.01.2019.a. 33,2% elanikkonnast (vt joonis 7). 01.01.2018 oli nimetatud vanusegrupi osakaal 32,5%. Kuna see on jätkuvalt kasvav vanusegrupp, on hüppeliselt suurenenud nõudlus haridusteenuste järele ja seega suurenevad ka valla kulud haridusele.



Joonis 7. Rahvastiku vanuseline struktuur seisuga 01.01.2019 (Allikas: Rahvastikuregister)

Viimastel aastatel on tehtud suuri investeeringuid hariduse valdkonda – Järveküla kool, Järveküla lasteaia 2 maja kokku 300 kohaga, 2019.a. alustati Kindluse kooli ehitamist ja 2021.a. Peetri kanti veel ühe lasteaia ehitamist. Haridusega seotud kulud moodustavad sõltuvalt aastast ja investeeringutest 50-70 protsenti kogukuludest.

TULUBAASI ÜLEVAADE JA PROGNOOS

Tuludest moodustab põhiosa (~ 73%) laekumine füüsiliste isikute tulumaksudest. Alates 2014. aastast laekub omavalitsustele füüsiliste isikute brutotulust 11,60%. 2019.a. on laekumise määraks 11,94%, alates 2020.a. kavandatakse eraldise määraks 11,96%.

Maksumaksjate arvust, füüsilistele isikutele tehtud väljamaksetest, maksumaksjate sissetulekust ja tulumaksu laekumistest ning nendevahelistest suhtarvudest annab ülevaate järgnev tabel.

Tabel 4. Tulumaksu laekumise ülevaade ja prognoos

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Maksumaksjate arv	6 648	6 964	7 475	7 923	8 416	9 266
Maksumaksjate arvu muutus	4,2%	4,8%	7,3%	6,0%	6,2%	10,1%
Väljamaksed füüsilistele isikutele	97 770 338	110 051 570	126 137 244	143 133 720	163 096 280	185 943 803
Sissetulek maksumaksja kohta kuus	1 226	1 317	1 406	1 505	1 615	1 672
Sissetuleku kasv maksumaksja kohta	6,5%	7,5%	6,8%	7,1%	7,3%	3,6%
Tulumaksu laekumine	11 313 743	12 900 816	14 654 611	16 692 810	18 963 220	22 204 711
Tulumaksu laekumise kasv	12,0%	14,0%	13,6%	13,9%	13,6%	17,1%
Tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe	11,57%	11,72%	11,62%	11,66%	11,63%	11,94%
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Maksumaksjate arv	9 930	10 871	11 610	12 284	12 959	13 633
Maksumaksjate arvu muutus	7,2%	9,5%	6,8%	5,8%	5,5%	5,2%
Väljamaksed füüsilistele isikutele	215 369 512	248 736 836	279 199 139	309 571 538	341 294 882	374 481 031
Sissetulek maksumaksja kohta kuus	1 807	1 907	2 004	2 100	2 195	2 289
Sissetuleku kasv Rae valla kodanikel	7,8%	5,5%	5,1%	4,8%	4,5%	4,3%
Tulumaksu laekumine	25 754 741	29 748 926	33 392 217	37 024 756	40 818 868	44 787 931
Tulumaksu laekumise kasv	16,0%	15,5%	12,2%	10,9%	10,2%	9,7%
Tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe	11,96%	11,96%	11,96%	11,96%	11,96%	11,96%

Tulumaksu prognoosimine põhineb kolme eelduse prognoosimisel – maksumaksjate arvu muutus, sissetuleku kasv ning tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe.

Maksumaksjate arv on vallas pidevalt kasvanud. Hüppeline kasv oli 2018. aastal. Põhjuseks maksumaksjate arvu määramise metodoloogia muutus, maksumaksjatena hakati arvestama ka pangaintresside saajaid. See omakorda moonutas maksumaksja sissetuleku kasvu näitajat. 2019.a. seniste andmete alusel on prognoositav endise trendi jätkumine – maksumaksjate arvu kasv 7,2% ja keskmise sissetuleku kasv 7,8%. Nendest näitajatest tulenevalt jätkub tulumaksu laekumise kasv, konservatiivselt kavandades langeb 2019.a. 16,0%-lt 2024.a. 9,7%-ni.

Maamaksu laekus 2014. a. 70 tuhat eurot varasemate aastate tasemest rohkem. Põhjuseks asjaolu, et kinnitatud valla üldplaneeringu tulemusena suurenes tiheasustusega piirkonna osakaal, mis tõi kaasa maksust vabastatud ala vähenemise. 2015 – 2017 aastatel laekus keskmiselt 856 000 eurot aastas. 2018.a. laekumine suurenes, 904 197 euro võrra. 2019.a. laekumise prognoos on väikese kasvuga ~ 925 000 eurot. Lähtudes viimaste aastate arengutest on eelarvestrateegia perioodiks prognoositud laekumine aastas 950 000 eurot.

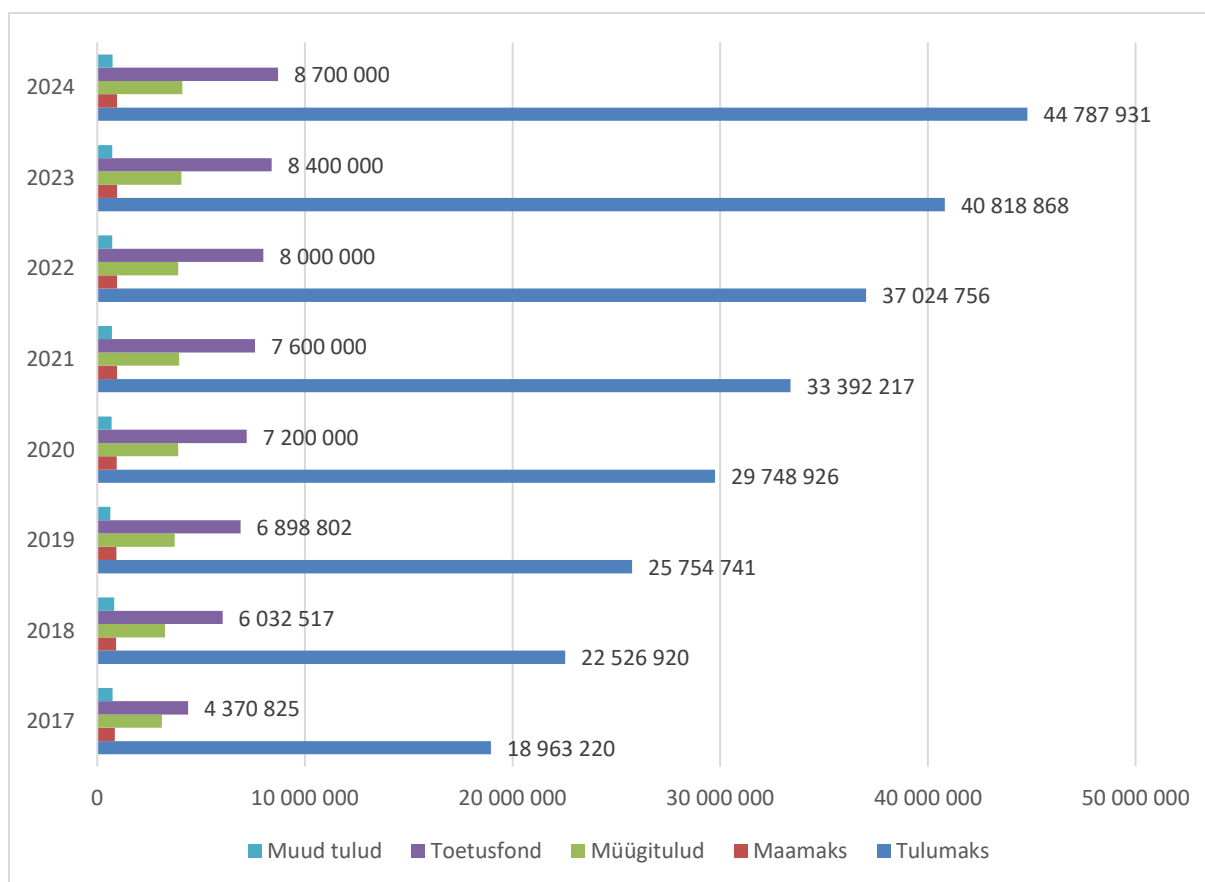
Reklaamimaksu laekus 2017.a. 65 428 eurot. Sealt alates on toimunud maksu pidev langus, 2018 laekus 58 161 eurot, 2019.aasta prognoos on ainult 35 000 eurot. Põhjuseks on arvatavasti reklaamitegevuse ülekandumine internetti.

Tulud kaupade ja teenuste müügist kasvavad peamiselt tulenevalt uute lasteaedade (täpsemalt investeeringute osas) kohatasude ja toidutasude lisandumisest. 2018.a. alguses avati Lagedi 120 kohaline, lasteaed, 2019. esimeses pooles avati Järveküla lasteaia 2 maja kokku 300 kohaga. Tulusid suurendavad ka Spordikeskuse ja Huvialakooli laienemised uute koolide baasil. 2019 – 2021 aastatel suurendab tavapärasest keskmist sotsiaalsfääri suunatavat arendajatele õiguste müüki iga-aastane täiendav laekumine 220 tuhat eurot Peetri kanti uue lasteaia ehitamiseks.

Laekumised toetusfondist, mis Rae vallas on 93% ulatuses hariduskuludeks, kasvavad eelarvestrateegia perioodil tulenevalt õpilaste arvu pidevast ja olulisest kasvust. Eelarvestrateegia perioodil on toetusfondi summade arvutamisel võetud aluseks hetkel kehtiv haridustoetuste arvutamise meetodika ja õpilaste arvu prognoos. Toetusfondi kasvu mõjutab ka asjaolu, et klasside täituvus on aasta – aastalt paranenud. Kuna toetusfondi hariduseraldiste kasv suunatakse täielikult hariduskulude katteks, on nii toetusfondi tulud kui vastavad kulud eelarvestrateegia perioodil alates 2020.aastast jäetud tinglikult samaks, põhitegevuse tulemitulude – kulude võrdsest tõusust tulenevalt ei muutu. Kohalike teede hoiutoetus ja muud hariduse-, kultuuri-, sotsiaals- ja keskkonnavaldkonna toetused on eelarvestrateegia perioodil kavandatud muutumatutena.

Muud toetused tegevuskuludeks (põhiliselt erinevad projektitoetused) ja muud tegevustulud (kaevandamisõigused, vee erikasutatu) on suhteliselt marginaalsed ning on kavandatud kas baastasemel muutumatutena või minimaalse kasvuga.

Tulude suuruse muutust eelarvestrateegia perioodil iseloomustab joonis 8:



Joonis 8. Tulude struktuur aastatel 2017 – 2024 (Allikas: Rae Vallavalitsus).

PÕHITEGEVUSE KULUDE JA TULEMI PROGNOOS

Põhitegevuse kulude kavandamisel on arvestatud valla ees seisvaid suuri investeeringukulutusi lasteaedade ja koolide ehitamiseks ning edasiseks majandamiseks, millest johtuvalt ei ole võimalusi tegevustoetuste ja majandamiskulude suurendamiseks.

Tegevustoetused

Tegevustoetuseid antakse põhisias järgnevatele valdkondadele:

- Vaba aeg, kultuur, religioon
- Tervishoid
- Haridus
- Sotsiaalne kaitse

Konkreetsem jaotus valdkondade vahel täpsustatakse aastaelarvete koostamise käigus. Kogusummas toetuste summa suureneb, põhjusteks vaba aja- ja haridustoetuste suurenemine lisanduvast elanikkonnast tulenevalt ja koolitranspordi kulutuste kasv. Suurenevad ka sotsiaalse kaitse valdkonna toetused. Uue toetuse valdkonnana on kavandatud toetus Peetri kandi perearsti(de) tegevuseks ning 3 - 4 aasta perspektiivis tervisekeskuse tegevuse alustamiseks. Viie aastase perioodi maksimaalseks toetuse summaks on kavandatud 315 000 eurot.

Personalikulude summa tõusis 2019.a. oluliselt. Põhjusteks riikliku õpetajate ja lasteaedade õpetajate töötasude tõus, lisandunud kahe lasteaia personali töötasud ning ka ülejäänud töötajate töötasude tõstmine. Edasisel prognoosimisel on lähtutud iga-aastasest kasvust, perioodi keskmisena 8%. Tõususummad sisaldavad ka lisanduvate asutuste (Kindluse kool, Peetri kandi lasteaed, Rae gümnaasiumi spordihoone, sotsiaalkeskus) personali töötasusid.

Personalikulud moodustavad eelarvestrateegia perioodil 64% põhitegevuse kuludest.

Majandamiskulude osas on kavandatud 5 - 6%-ne keskmine tõus eelarvestrateegia perioodi keskmisena. Oluliselt muudavad aastasummasid uute asutuste lisandumine – avamise perioodil suurendavad kulusid asutuste sisustamiskulud (mööbel, muu inventar, IT sisustus jne.), avamistele järgnevatel perioodidel suureneb halduskulude osa.

Muude kulude summas on arvestatud põhiliselt reservfondi moodustamise kuluga.

Põhitegevuse tulude ja kulude vahe on põhitegevuse tulem. Eelarvestrateegia aastateks kujuneb põhitegevuse tulem järgmiselt:

Tabel 5. Põhitegevuse tulemi kujunemine

	2019 prognoos	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Tulud	37 927 754	42 478 926	46 604 217	50 594 756	54 945 868	59 269 931
Muutus	-	12,0%	9,7%	8,6%	8,6%	7,9%
Kulud	33 307 228	35 100 000	38 250 000	41 200 000	44 470 000	47 500 000
Muutus	-	5,4%	9,0%	7,7%	7,9%	6,8%
Tulem	4 620 525	7 378 926	8 354 217	9 394 756	10 475 868	11 769 931
Muutus	-	59,7%	13,2%	12,5%	11,5%	12,4%
OFV ¹	1,14	1,21	1,22	1,23	1,24	1,25

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 33 lõike 2 alusel on põhitegevuse tulemi lubatav väärtus 0 või positiivne.

Omafinantseerimise võimekuse näitaja peegeldab põhitegevuse tulemit suhtarvuna, arvutatakse põhitegevuse tulude ja kulude suhtena.

¹ OFV = omafinantseerimise võimekuse näitaja, heaks loetakse arvnäitaja üle 1,1

INVESTEERIMISTEGEVUSE PROGNOOS

Põhitegevuse tulemi summa näitab, millises ulatuses on võimalik teostada investeeringuid (põhivara soetamist) ja tasuda finantseerimistegevuse kohustusi jooksva aasta omavahendite arvel. Investeeringute allikatena lisanduvad põhivara müük, saadud ja antud investeeringute sihtfinantseerimise vahe, osaluste ja aktsiate müügi ja soetuse vahe, tagasilaekuvate ja antavate laenude vahe (lubatud ainult sõltuvale üksusele) ja finantstulude- ja kulude vahe. Loetletud komponendid kokku moodustavad investeerimistegevuse kogusumma.

Põhivara soetamiskavadest annab ülevaate järgnev tabel:

Tabel 6. Investeeringute kava

Investeeringuobjekt	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Vallamaja ehitus				3 500 000	
Geoinfosüsteemi arendamine	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Teehoiukava objektide tööd, s.h. tänavavalgustus	1 389 500	4 028 456	3 041 000	1 442 000	785 000
Lagedi aleviku jäätmepunkt			70 000		
Jüri ja Peetri tänavavalgustus LED valgustitele	320 000	480 000			
Elamu-kommunaalvaldkond	89 853	100 000	100 000	100 000	100 000
Sotsiaalmajade ehitamine / rekonstrueerimine				1 000 000	
Jüri Tervisekeskus	1 478 369				
Ülemiste järve liikumisradade ühendamine (Ülemiste promenaad)	15 000				90 000
Spordi- ja mänguväljakud	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000
Limu järve piirkonda matkaradade rajamine					24 000
Lagedil jõuväljaku rajamine		20 000			
Lagedi Noortekeskus	200 000				
Jüri staadioni renoveerimine	200 000	1 500 000			
Suusamäe arendamine			50 000	50 000	50 000
Vaskjala rekreatsiooniala					220 000
Rae koolimaja arendamine Rae valla külastuskeskuseks		120 000			
Rae küla spordiplats		40 000			

Investeeringuobjekt	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Jüri keskväljaku rajamine	160 000		150 000		
Peetri keskväljaku väljaarendamine	800 000		300 000	300 000	
Peetri staadioni kunstmuru vahetamine		120 000			
Tähnase pargi rajamine	10 000	10 000			
Peetri kandi lasteaed		1 200 000	2 000 000		
Lasteaedade remondid ja inventari uuendamine	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Koolide remondid ja inventari uuendamine	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Kindluse kool	16 386 328	1 500 000			
Rae Gümnaasiumi spordihoone		200 000	2 000 000		
Sotsiaalkeskuse loomine Jürisse	480 000				
Tegevuskava maksumus	21 814 050	9 603 456	7 996 000	6 777 000	5 054 000

Tabelis 6 koondreana näidatud teehoiukava investeeringud on objektide lõikes tabelis 7:

Tabel 7. Teehoiuiinvesteeringute kava

Objekt	Maksumus	Teostamise aasta
Teede projektid		
Turu ja Kindluse kergliiklusteed	44 500	2020
Aruküla tee (Veskitaguse-Seli lõik 510 m) kergliiklustee	3 000	2020
Tallinna väike ringtee	65 000	2020
Vaida aleviku kõnniteed	10 000	2020
Pargi tee (Peetri tee - Küti tee)	30 000	2020
Vahesoo ja Tammi tee Rae külas	40 000	2020
Lepiku tee (Vägeva-Peetri tee)	25 000	2020
Vägeva tee (Peetri-Lepiku tee)	25 000	2020
Jõe tänav	20 000	2020
Patika - Vaida kergliiklustee	45 000	2021

Objekt	Maksumus	Teostamise aasta
<i>Raadiojaama tee - Tallinna ringtee kergliiklustee</i>	7 000	2021
<i>Vaida - Aruvalla kergliiklustee</i>	30 000	2021
Vana-Järveküla sõidu- ja kergliiklustee	30 000	2021
Kuuse tn (Lagedi)	10 000	2022
Ööbiku ja Heina teed	25 000	2022
Laste tn (Võsuke - Aaviku tee)	35 000	2022
Ilumetsa tee, Kivikalme tee, Ilumetsa ling tee Kopli külas	40 000	2022
Posti tn ja Side tn Lagedil	20 000	2022
Mõigu tee ja Veesaare tee ringristmik	6 000	2022
Tähnase tee kergliiklustee	10 000	2022
<i>Nabala tee kergliiklustee</i>	45 000	2023
Päikese tänava rekonstrueerimine + Piiri ja Pääsukese osaliselt	15 000	2023
Teede ehitused ja rekonstrueerimised		
Küti-Pargi ringristmik	150 000	2020
Kodala elamupiirkond	200 000	2020
Mõigu tee	250 000	2021
Lepiku tee (Vägeva-Peetri tee)	200 000	2021
Vana-Järveküla sõidu- ja kergliiklustee	500 000	2021
Liiva tee ja Kangilaski teed	300 000	2021
Pargi tee	250 000	2021
Jõe tn	400 000	2021
Vahesoo tee Raekülas	575 000	2022
Tammi tee	500 000	2022
Tammiku-Väljaku tn rekonstrueerimine	260 000	2022
Kuuse tn (Lagedi)	200 000	2023
Vägeva tee (Peetri-Lepiku tee)	100 000	2023

Objekt	Maksumus	Teostamise aasta
Ilumetsa tee, Kivikalme tee, Ilumetsa ling tee Kopli külas	240 000	2023
Päikese tänava rekonstrueerimine	120 000	2023
Posti tn ja Side tn Lagedil	250 000	2023
Piiri tänav	60 000	2023
Mõigu tee ja Veesaare tee ringristmik	120 000	2024
Laste tn (Võsuke - Aaviku tee)	450 000	2024
Tolmuvabad katted (pindamine)		
Veneküla tee	35 000	2020
Kautjala tee	80 000	2021
Samblamäe-Seljaküla tee	150 000	2021
Kurepesa tee	20 000	2024
Tedre ja Liiva tee (Urvaste)	50 000	2024
Kaldamäe tee	60 000	2025
Möldri tee	46 000	2025
Mesilase tee	50 000	2025
Jõekääru tee	30 000	2025
Kergliiklusteed		
Allika tee kergliiklustee (koos projekteerimisega)	25 000	2020
Turu ja Kindluse kergliiklusteed	442 000	2020
Jaama tänava kergliiklustee (koos projekteerimisega)	95 000	2021
Aruküla tee (Veskitaguse-Seli lõik 510 m) kergliiklustee	150 000	2021
Vaida aleviku kõnniteed	300 000	2021
<i>Jüri - Lagedi kergliiklustee II etapp</i>	<i>494 856</i>	<i>2021</i>
<i>Patika - Vaida kergliiklustee</i>	<i>500 000</i>	<i>2022</i>
<i>Raadiojaama tee - Tallinna ringtee kergliiklustee</i>	<i>200 000</i>	<i>2022</i>
<i>Vaida - Aruvalla kergliiklustee</i>	<i>800 000</i>	<i>2022</i>

Objekt	Maksumus	Teostamise aasta
Tähnase tee kergliiklustee	250 000	2023
Hooldusremont		
Nurme tee	50 000	2020
Piibelehe tee (Tuuliku-Hoidla tee lõik)	25 000	2021
Tuuliku tee	80 000	2021
Sillapiiga tee	60 000	2024
Sildade ehitus ja projekteerimine		
Lagedi rippsild	170 000	2020
Veskitaguse	600 000	2021
Valgustuse ehitus ja projekteerimine		
Posti tänav - Lagedi raudteejaam	10 000	2020
Aaviku kergliiklustee	45 000	2020
Jüri ja Peetri piirkonna tänavavalgustus LED valgustitele	320 000	2020
Jüri ja Peetri piirkonna tänavavalgustus LED valgustitele	480 000	2021
Ülase tee	25 000	2021
Kopli küla projekteerimine	10 000	2021
Andrekse tänavavalgustuse projekteerimine	6 600	2021
Kopli küla ehitus	60 000	2022
Andrekse tänavavalgustus	162 000	2023
Vesiroosi tee	85 000	2024

Põhivara soetamiskava (tabel 6) kogusumma eelarvestrateegia perioodiks on 51 144 506 eurot. Suurima maksumusega objekt on Kindluse kool, 19 000 000 eurot (sellest 1 113 672 eurot 2019.a.). Teehoiukava ja tänavavalgustuse objektide kogusumma on 11 485 956 eurot, so 22% investeringute kogusummast. Teehoiubjektide loetelus on kaldkirjas objektid, millede ehitus on kavandatud abirahade kaasamisel. Raha mittesaamisel neid objekte ehitada ei ole võimalik.

Investeeringute teostamise oluliseks komponendiks eelarvestrateegia perioodil on põhivara (kinnistute) müügid.

Tabel 8. Põhivara müükide prognoos

	2020	2021	2022	2023	2024
Rukki tee 4 (19 714 m ²)					275 996
Pähklimäe tee 11 (69 994 m ²)					1 049 910
Pähklimäe tee 18 (6,09 ha) ja 20 (6,52 ha)	1 891 500				
Pähklimäe tee 7 (4,24 ha), 14 (3,52) ja 16 (5,00 ha)	1 914 000				
Ameerikaplatsi (4,16 ha)		499 200			
Idarebase, Kurna küla (2,76 ha)	414 000				
Rebasepõllu, Kurna küla (3,12 ha)	468 000				
Õlleköögi tee 20 (0,2683 ha)		69 300			
Põlluvälja (ärimaa 20,73 ha)			1 243 800	1 243 800	
Põllukivi ja Liiva tee kinnistud (Ringtee Äripark) (67,35 ha)		3 367 500	3 367 500	3 367 500	
Roosimäe, Soodevahe küla (6,09 ha. Dp järgi 4 krunti, suurusega ca 5 ha)		600 000			
Õie tänav 9 (600 m ²)		12 000			
Kokku	4 687 500	4 548 000	4 611 300	4 611 300	1 325 906
Hinnang tehingu tõenäolisuse osas	30%	30%	30%	30%	30%
Arvesse võetud	1 406 250	1 364 400	1 383 390	1 383 390	397 772

Põhivara soetamiseks saadavate sihtfinantseeringutena on kavandatud:

- Euroopa Liidu abirahad teedehitusse on kogusummas 1 803 578 eurot. Summad on prognoositud tõenäolisest laekumisperioodist lähtudes, st et 2023. a. kavandatud objektide abirahade laekumine selles eelarvestrateegia perioodis kajastatud ei ole;
- Andrekse piirkonna elanike omaosalus 48 600 eurot tänavavalgustuse ehitamiseks;
- Kredexilt 135 370 eurot elamu Ehituse 6 renoveerimiseks, 711 770 eurot on prognoositud laekumine 2019.a.;
- Euroopa Regionaalarengu Fondilt 264 026 eurot Jüri Pereaarstikeskuse rajamiseks, 589 574 eurot on prognoositud laekumine 2019.a.;
- KIK'lt 400 000 eurot tänavavalgustuse LED-valgustitele üleviimiseks;
- Riigilt 50 000 Sotsiaalkeskuse rajamiseks;
- KIK'lt 56 000 eurot Lagedi aleviku jäätme punkti rajamiseks.

Saadavad sihtfinantseeringud eelarvestrateegia aastate lõikes on järgnevas tabelis:

Tabel 9. Saadavad sihtfinantseeringud

	2020	2021	2022	2023	2024
	609 396	730 328	1 331 000	86 850	0

Investeeringustegevuse osas kajastatakse ka võetavate laenude intressikulud. Eelarvestrateegia perioodil on kavandatud selleks 735 986 eurot. Kulud aastate lõikes on esitatud järgmises tabelis:

Tabel 10. Intressikulud

	2020	2021	2022	2023	2024
Intressikulude tasumine	-123 518	-189 617	-170 994	-137 267	-114 590

EELARVE TULEM, LIKVIIDSED VARAD JA KOHUSTUSED

Põhitegevuse tulemi ja investeeringustegevuse kogusumma moodustab eelarve tulemi. Kuna investeeringuvajadus on 2020.a. oluliselt suurem, kui võimaldab põhitegevuse tulemi, kujuneb eelarve tulemi sellel aastal negatiivseks. Alates 2021.aastast on eelarve tulemi positiivne, põhjuseks maksumaksjate arvu ja keskmise tulu kasvust tulenev kiirelt kasvav tulumaksueraldise summa. Elanike arvu prognoositust kiirema kasvu korral võib investeeringuvajadus olla suurem ning selle katteks tuleb suurendada laenukoormust.

Hetkel on vallal 3 laenulepingut. 2014. aastal sõlmitud laenulepinguga võeti laenu 7 300 000 eurot, tasumata jääk 2019.a. lõpus on 2 381 184 eurot. 2016. aastal sõlmitud laenulepinguga võeti laenu 6 500 000 eurot, tasumata jääk 2019.a. lõpus on 4 006 001 eurot. 2017.aastal sõlmitud laenulepingu (5 900 000 eurot) tasumata jääk 2019.a. lõpus on 5 081 531 eurot.

Järgnev laenu on kavandatud avada 2020.a. algusosas kogusummas 17 200 000 eurot, sellest vajadus 2020.a. 14 000 000 eurot ja 2021.a. 3 200 000 eurot. Tulenevalt investeeringute kava täitmisest ja täienemisest, tõenäoliselt kavandatavad laenusummad käesoleva eelarvestrateegia lõpuaastatel muutuvad.

Kõikide laenude tagasimakse perioodiks on 7 aastat.

Ülevaate eelarvestrateegia perioodi prognoositavatest rahavoogudest annab järgnev tabel 11. Likviidsete varade jääk 2018.a. lõpus oli 3 052 571 eurot.

Tabel 11. Rahavood

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Põhitegevuse tulem	4 620 525	7 378 926	8 354 217	9 394 756	10 475 868	11 769 931
Investeeringis-tegevus	-4 226 975	-19 078 442	-6 898 345	-4 752 604	-4 844 027	-4 270 818
Eelarve tulem	393 550	-11 699 517	1 455 872	4 642 152	5 631 841	7 499 113
Kohustuste võtmine	0	14 000 000	3 200 000	0	0	0
Kohustuste tasumine	-2 779 423	-2 793 974	-4 757 613	-4 446 164	-4 216 859	-3 618 331
Likviidsete varade jääk	666 698	173 207	71 466	267 454	1 682 436	5 563 218

FINANTSDISTSIPLIIN

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses on toodud nõuded finantsdistsipliini täitmise osas. Järgnevas tabelis on esitatud nendest nõuetest kinnipidamise prognoos eelarvestrateegia perioodil.

Tabel 12. Finantsdistsipliini täitmise näitajad

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Likviidsete varade jääk aasta lõpuks	666 698	173 207	71 466	267 454	1 682 436	5 563 218
Võlakohustused aasta lõpu seisuga	11 637 170	22 843 196	21 285 583	16 839 419	12 622 560	9 004 229
Netovõlakoormus (NVK) ²	10 970 472	22 669 989	21 214 117	16 571 965	10 940 124	3 441 011
NVK (%) ³	28,9%	53,4%	45,5%	32,8%	19,9%	5,8%
NVK ülemmäär	27 723 151	42 478 926	46 604 217	50 594 756	54 945 868	59 269 931
NVK individuaalne ülemmäär (%) ⁴	73,1%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Vaba NVK	16 752 679	19 808 937	25 390 100	34 022 791	44 005 744	55 828 920

² Netovõlakoormus (eurodes) = võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe

³ Netovõlakoormus (%) = netovõlakoormuse summa suhe põhitegevuse tuldesse

⁴ Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%) = summalise netovõlakoormuse ülemmäära ja põhitegevuse tulude suhe

Kuni 2016.a. lõpuni oli netovõlakoormuse ülemmääraks 60,0% aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummast. Alates 2017.a. kehtib Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 34 Netovõlakoormuse ülemmäär:

(3) Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat.

Sellest seaduse punktist tulenevalt on kasutusel termin – netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär. Kui 6-kordne põhitegevuse tulemi summa on väiksem kui põhitegevuse tulude summa, on netovõlakoormuse ülemmääraks nimetatud 6-kordne summa. Selle suhe põhitegevuse tuludesse on netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär protsendina väljendatult.

Tabelist on näha, et Rae valla kavandatav võlakoormus ei ületa ühelgi prognoositaval aastal lubatavat netovõlakoormuse ülemmäära. Vaba netovõlakoormus näitab summat, mille ulatuses on võimalik võtta täiendavalt kohustusi rikkumata Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusega kehtestatud reegleid.

Eelarvestrateegia koostamisel on suures osas kasutatud hinnanguid ja prognoose, mis eelseisvate aastate jooksul pidevalt täpsustuvad. Koostajate hinnangul on kõige tundlikumad:

- Prognoosid tulumaksueraldistena laekuvate summade osas, mis võivad muutuda sõltuvalt lisanduvate maksumaksjate arvust ja nende tulude suurusest;
- prognoosid personalikulu kasvu osas, mis võivad oluliselt muutuda sõltuvalt kavandatavate investeeringute rakendumise täpsetest aegadest, vabariigis kujunevast üldisest majandusolukorrast, mis mõjutab töötajate palkasid ja ettevõtjate personalipoliitikat;
- prognoosid majandamiskulude kasvu osas võivad oluliselt muutuda sõltuvalt kavandatavate investeeringute rakendumise täpsetest aegadest;
- põhivara müükide prognoos.

Nimetatud komponentide negatiivse stsenaariumi kujunemisel muutub rahaline võimekus, mille tulemusel tuleks suurendada laenukoormust või korrigeerida investeeringute kava.